

POLSKI

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Fundacja Rozwoju Szkolnictwa Wyższego ogłasza nabór na **dwa stanowiska dla doktorantów/Studentów studiów magisterskich ostatnich lat (Junior Researcher)** w ramach grantu Ministerstwa Edukacji i Nauki „Współpraca, integracja, suwerenność w Anglosferze. Perspektywy rozwoju dla AUKUS i CANZUK” (nr NdS-II/SN/0038/2023/01, kierownik projektu: dr hab. Jarosław Szczepański)

Tytuł stanowiska: JUNIOR RESEARCHER

Zakres obowiązków:

- prowadzenie badań w dziedzinie nauk politycznych, stosunków międzynarodowych i/lub prawa dotyczących procesów współpracy lub analizy porównawczej w wąsko rozumianej Anglosferze, w języku angielskim lub polskim, zgodnie z założeniami projektu;
- napisanie min. 1 artykułu na powyższy temat oraz kontynuacja badań w ramach zespołu badawczego;
- współpraca przy przygotowaniu publikacji książkowej.

Wymagania:

- doskonała znajomość języka angielskiego;
- zainteresowanie studiami nad Anglosferą;
- silna motywacja do pracy naukowej i przygotowania publikacji;
- gotowość do pracy w zespole oraz wspierania organizacji konferencji i warsztatów.

Warunki zatrudnienia w ramach grantu:

- Forma zatrudnienia: umowa cywilnoprawna
- Kwota stypendium: 3000 zł brutto
- Okres trwania stypendium: 6 miesięcy
- Data rozpoczęcia: 1 czerwca 2025 r.

Wymagane dokumenty (w języku ANGIELSKIM lub POLSKIM):

1) Propozycja badawcza w zakresie studiów nad Anglosferą dotycząca procesów współpracy lub analizy porównawczej w ramach studiów nad Anglosferą.

- Propozycja powinna zawierać: temat prezentacji, hipotezę, proponowane podejście teoretyczne i metody, harmonogram oraz przegląd literatury.

2) Curriculum vitae z listą publikacji i innymi osiągnięciami naukowymi.

Termin składania aplikacji: 25.05.2025

Aplikacje proszę wysłać na adres: j.w.szczepanski@uw.edu.pl

Krótki opis projektu

WPROWADZENIE

Procesy współpracy i integracji w Anglosferze przyspieszyły po procedurze wyjścia Zjednoczonego Królestwa (UK) z Unii Europejskiej (UE). Brexit - zgodnie z hasłami głoszonymi przez polityków konserwatywny oraz eurosceptycznych - stał się przyczynkiem do renesansu koncepcji powrotu do idei blisko współpracującej Anglosfery oraz pojawiającej się na horyzoncie możliwości rozwinięcia procesów integracyjnych w oparciu o istniejące już porozumienia takie jak Trans-Tasman Travel Arrangement. Porozumień, które - w duchu anglosaskim - nie godzą w zasadę suwerenności państw stron układów oraz przyjmują jako punkt wyjścia koncepcję supremacji parlamentów krajowych. Najbardziej dojrzałą koncepcją w tym zakresie jest postulowana od połowy ubiegłej dekady idea CANZUK - projektu integracyjnego pomiędzy Kanadą, Australią, Nową Zelandią i UK. W zakresie zacieśniania współpracy strategicznej najnowszym porozumieniem jest AUKUS, trójstronne porozumienie amerykańsko-brytyjsko-australijskie, które stanowiło sztandarową inicjatywę premiera Johnsona, a także brytyjska akcesja do partnerstwa transpacyficznego – CPTPP, poprzedzana umowami handlowymi z Australia i Nową Zelandią. Porozumienia te tworzą nowe ramy współpracy obronnej, technologicznej i gospodarczej między kluczowymi państwami Anglosfery..

Powyższe inicjatywy i zwrot UK w kierunku Anglosfery jest również zwrotem geostrategicznym. Serce nowych struktur zaczyna bić poza obszarem euro-atlantyckim. Dokonywany jest zwrot indo-pacyficzny. To w tym rejonie ogniskować mają się interesy przyszłej integrowanej Anglosfery. Proponowany projekt zakłada prowadzenie analiz w dwóch wskazanych wyżej obszarach:

- politologiczno-prawnym: dotyczącym integracji społeczno-gospodarczej fundowanej na zasadzie poszanowania suwerenności oraz bliskości kulturowej - CANZUK
- międzynarodowo-strategicznym: dotyczącym zacieśniania współpracy obronnej i strategicznej prowadzone w gronie państw Anglosfery, która zawiązana jest ze zwrotem indo-pacyficznym - AUKUS

1. FILAR BADAWCZY

Proponowany projekt w tym pierwszym obszarze koncentruje się na analizie orzecznictwa (analizie dogmatycznej) w zakresie prawno-porównawczych studiów prawniczych (public law), które są uzupełnione interdyscyplinarnymi badaniami prowadzonymi w obszarze politologii z wglądem w aksjologiczne podstawy poszczególnych systemów politycznych. Głównym celem jest określenie stopnia bliskości systemów prawnych (konstytucyjnych i administracyjnych) anglosfery oraz ocena perspektyw większej współpracy w ramach proponowanego schematu CUNZUK.

W ostatniej dekadzie ukazało się kilka publikacji z zakresu interdyscyplinarnych badań Anglosphere. Większość z nich koncentruje się na polityce (Wellings, Mycock) i filozofii/teorii politycznej (Vucetic, Bell). Niewiele miejsca poświęca się porównawczym studiom prawnym i aksjologicznym podstawom systemów konstytucyjnych. Powszechnie uważa się, że ustalenia Westminstera i Whitehalla zostały przejęte przez dawne dominium, co nie pozostawia wiele miejsca na analizę porównawczą. Jednak niedokończona reforma konstytucyjna z 2005 roku w UK dostarczyła dowodów na (zwany dalej „odwróconym konstytucjonalizmem”) odwrotny przepływ instytucji i koncepcji prawnych z dawnych dominiów do UK (zob.: Szczepański: 2022). Systemy konstytucyjne i administracyjne UK zostały z jednej strony spetryfikowane, aż drugiej zeuropeizowane, podczas gdy dawne dominium ewoluowało, obdarzając je oryginalnymi rozwiązaniami (Westminster i Whitehall).

Jak powiedział Daniel Hannan (dziś lord konserwatywny) podczas swojego przyjęcia w Kanadzie: sprowadzone niegdyś z Europy winnice rozkwitły w nowym świecie, podczas gdy winnice w jego rodzinnym kraju podupadły. Teraz nadszedł czas, aby ponownie wprowadzić je z powrotem do Europy.

Ta parafraza dłuższej wypowiedzi doskonale oddaje proponowaną koncepcję odwróconego konstytucjonalizmu, który może być (i to jest hipoteza) częścią anglosfery po brexicie. Perspektywa europeizacji i reanglicyzacji Wielkiej Brytanii nastąpi wraz z jej nowym zaangażowaniem w procesy współpracy w ramach anglosfery, której centrum znajduje się obecnie w indo-Pacyfiku. Wczesne działania zmierzające do przeniesienia (politycznego, a nie geograficznego) UK do tego regionu zostały podjęte wraz z dostępem Wielkiej Brytanii do nowego CPTPP.

Proponowane badanie jest kompleksowym projektem mającym na celu przedstawienie analizy porównawczej podstaw systemów publicznych, prawnych (konstytucyjnych i administracyjnych) UK, Kanady, Australii i Nowej Zelandii. Ostatnie solidne badanie tego rodzaju np. w zakresie administracji publicznej przeprowadzono w 2004 r. (Civil Service Systems in Anglo-American Countries, red. J. Halligan), w Polsce dokładnie ostatnia kompletna analiza systemu konstytucyjnego UK została przeprowadzona w 2004 r. 2012 (System polityczny Zjednoczonego Królestwa, red. P. Biskup, M. Kaczorowska). Zarówno w międzynarodowych, jak i krajowych naukach społecznych nadal istnieje nisza po brexicie, którą należy wypełnić tylko w tym zakresie.

Jednak analiza porównawcza jest środkiem do celu. Zostanie ona uzupełniona o analizę Trans-Tasman Travel Arrangement w perspektywie porównawczej z odpowiednimi ustaleniami europejskimi - w perspektywie, która pozwoli stwierdzić, czy ta antypodyjska współpraca jest właściwą odpowiedzią na brytyjskie narzekania na projekt europejski. W tej części zostanie uwzględniony młodszy pracownik z doświadczeniem IR, aby zapewnić szersze zrozumienie procesów współpracy.

Wszystkie zaproponowane w projekcie analizy prawno-polityczne zostaną przeprowadzone w celu udzielenia odpowiedzi na pytanie o przyszłą deeuropę i reanglicyzację (poprzez odwrócony konstytucjonalizm) systemu brytyjskiego oraz kwestię bliskości - zarówno prawnej, jak i aksjologicznej, które mogą prowadzić do nowych procesów współpracy w anglosferze.

2. FILAR BADAWCZY

Celem niniejszego projektu w drugim obszarze badawczym jest analiza roli współpracy państw Anglosfery w kształtowaniu ww. systemowej zmiany w zakresie ładu międzynarodowego, która obejmowałaby zarówno analizę procesu (re)konsolidacji tej grupy w ramach systemu porozumień międzynarodowych na polach bezpieczeństwa i współpracy gospodarczej, czy w przypadku części z nich – także konstytucyjnej, jak i analizę trendów gospodarczych, demograficznych i politycznych pozwalających budować scenariusze rozwoju współpracy tych państw z państwami trzecimi, w szczególności z Polską. W tym celu badania skupiałyby się na analizie międzynarodowo-strategicznej.

W obszarze badań międzynarodowo-strategicznych proponowany projekt skupiałby się na analizie funkcjonalnej systemu porozumień gospodarczych i w zakresie bezpieczeństwa łączących państwa Anglosfery, a także państw trzecie i w konsekwencji kształtujących podstawy nowego bloku strategicznego. W szczególności analizie podległaby porozumienia mienie wojskowe, technologiczne i wywiadowcze USA, UK i Australii – AUKUS, zmiany w funkcjonowaniu rozumienia wywiadowczego USA, UK, Kanady, Australii, Nowej Zelandii (tzw. Pięciu Oczu), gospodarcze partnerstwo transpacyficzne (CPTPP), które po przystąpieniu Wielkiej Brytanii w lutym 2023 r. uzyskało nie tylko zasięg globalny, ale w którego centrum stoi współpraca strategiczna brytyjsko-australijsko-nowozelandzko-singapursko-japońska. Z kolei z tym ostatnim państwem UK rozwija program samolotu myśliwskiego VI generacji. W przyszłości kluczowa będzie też kwestia współpracy między odnowionym blokiem gospodarczym NAFTA, łączącym USA, Kanadę i Meksyk z CPTPP, które to porozumienie wywodzi się z inicjatywy TPP Obamy (i zarzuconej przez Trumpa).

Cele projektu w obszarze międzynarodowo-strategicznym zostaną osiągnięte poprzez podróże studyjne do UK, USA, Kanady, Australii i Nowej Zelandii podczas których planowane jest prowadzenie ustrukturyzowanych wywiadów pogłębionych z przedstawicielami środowisk naukowych, analitycznych i politycznych odpowiedzialnych za debatę strategiczną, a także udział w konferencjach naukowych. Projekt obejmowałby również organizację seminariów eksperckich w formacie online lub fizycznym w Polsce z udziałem ww. środowisk eksperckich z państw Anglosfery. Ostatecznym celem projektu w tym zakresie jest także powstanie polskiej stałej sieci konsultacji eksperckich z państwami Anglosfery.

W wymiarze teoretycznym celem projektu będzie weryfikacja założeń modelu dewolucji imperialnej do badania współpracy Anglosfery, badanego w odniesieniu do polityki emancypacji brytyjskich kolonii osadniczych i polityki europejskiej Wielkiej Brytanii w latach 2011-2015 ramach projektu NCN nr N N116 712540 pt. Wpływ dewolucji na politykę europejską Zjednoczonego Królestwa - od rozwiązań imperialnych do postimperialnych, realizowanego przez zespół badawczy pod kierownictwem prof. dr hab. F. Gołembskiego (P. Biskup jako główny wykonawca: P. Biskup (red.), Wpływ dewolucji na politykę europejską Zjednoczonego Królestwa, Warszawa 2015).